

at kravet om at afstå fra alle vurderinger ikke kan opfyldes af nogen forsker, der bestræber sig på at give en læselig fremstilling af fortidens begivenheder. Karup Pedersens bog er et bevis herpå. Thi selvom han pålægger sig den yderste tilbageholdenhed på dette område, så brister det alligevel. Det er allerede omtalt, hvorledes han af hensyn bl. a. til de fattige stater anser det for lidet ønskværdigt, at USA og USSR søger at organisere freden. Dette turde være en kraftig fordommelse af de to supermagter. Her er vi i den paradoksale situation, at Karup Pedersen nægter sig selv retten til at afsige en dom, men alligevel gør det.

Iøvrigt findes der adskillige værdidomme rundt om i bogen. Således på side 79: »det . . . lykkedes krigens parter . . . at kaste et ugunstigt skær over selve begrebet neutralitet«. Side 87: NATO.s politik blev udlagt som en forsvarsforanstaltning mod Sovjets formodede ekspansionstrang, hvilket var »både forståeligt og rimeligt«. Jvf. også siderne 95, 206, 216 og 219.

Det er altid interessant at se, hvad en begavet og belæst forsker kan få ud af et vanskeligt emne som moderne international politik. Selvom det i mange tilfælde ikke er muligt at være enig med Karup Pedersen, der synes at have en svaghed for at hengive sig til en noget anstrengt teoretiseren over problemerne, så rummer hans bog dog så mange gode iagttagelser, at den kan anbefales til alle, der gerne vil danne sig en opfattelse af, hvad der sker i disse år på det internationale plan. Men betingelsen er, at bogen læses med vågen kritisk sans.

VIGGO SJØQVIST

CHARLES L. ROBERTSON: *International Politics Since World War II: A short History*. New York and London, John Wiley & Sons, 1966. xii + 385 s. 6,95 \$. Paperback 3,95 \$.

Oversigter over udviklingen efter 1945 er åbenbart tiltrængt. Nærværende »korte verdenshistorie« er ifølge forordet udsprunget af et undervisningsbehov, idet forfatteren, der er professor i historie, ofte har følt savnet af en samlet fremstilling, som han kunne henvise sine studenter til. Dertil kommer, som han skriver, »I have found it hard to realize that twenty years have passed since World War II«. Om der egentlig er »sket« mere i disse godt tyve år, end i nogen forudgående periode, eventuelt af længere varighed, tages der ikke stilling til. Professionelt kan jeg ikke beklage, at interessen for tiden efter 1945 tilsyneladende er så levende. Nu og da bliver man blot lidt utryg ved, hvorfor den er blevet det.

Om selve fremstillingen er der ikke meget opsigtsvækkende at sige. Den starter med et kapitel om »sammenbruddet af magtbalancen«, hvori denne sidste tillægges en i sig selv helsebringende virkning, mens man ikke har indtryk af, at forfatteren har klargjort sig de dispositionsmæssige og erkendelsesmæssige følger af denne indledning. Derefter følger vi skridt for skridt afviklingen af krigen, den stigende modsætning mellem krigstidens allierede, den kolde krigs ydre manifestationer, den efterhånden afkølede krig – vendepunktet lægges i midten af 50'erne –, tilsynkomsten af de nye stater, den fredelige, men konkurrerende samexistens for endelig at slutte af med stormagtskonfrontationen under Cuba-krisen i 1962.

Forfatterens rent kronologiske disposition er søgt opvejet af en konklusion efter hvert afsnit, der fremhæver det afgørende og typiske for den netop gennemgåede periode og de omtalte begivenheder. Den er også forladt med afslutningskapitlet, idet fremstillingen iøvrigt føres frem til 1964, hvorved Cuba-krisen kommer til at stå som noget særligt afgørende og skelsættende.

En litteraturoversigt og et index forøger bogens værdi som håndbog, idet man ved hjælp af begge kan finde frem til både emner, enkeltbegivenheder og yderligere litteratur om emnet. Bogens omfang muliggør iøvrigt en meget anselig mængde detaljer og enkeltbegivenheder, hvis tidsmæssige placering det i givet fald kan være nyttigt at kunne slå op.

Som lærebog må den imidlertid anses for uegnet. Et gennemgående og sammenholdende synspunkt synes at mangle, og den eneste lære, man kan uddrage af fremstillingen, er, at havde det ikke været for »de andre« – det være sig sovjetrussere, kinesere, franskmænd eller cubanere – så kunne alt have været så dejligt. Eller, som det siges i afslutningen, »International politics and foreign policies are still remote from the citizen – difficult to understand and impossible to alter«. Heller ikke for denne forfatter er det lykkedes at gøre sig klart, hvad det egentlig er, han vil skrive om. Fremstillingen fører os skiftevis fra De forenede Nationer, forhandlinger mellem statsmænd og afslutninger af traktater mellem stater til parlamenter, indre regeringsdrøftelser, personskifter i administration og blandt politiske beslutningstagere og de enkelte statsmænds indre irgange.

Som håndbog – hvis Keesing ikke er inden for rækkevidde – kan bogen godt anbefales, blot man gør sig dens tendens klart. Men iøvrigt vil den antageligvis snart blive forældet, idet der ikke synes foretaget nogen afvejning af de mange detaljer eller nogen analyse af, om disse overhovedet peger i nogen retning og da i hvilken.

OLE KARUP PEDERSEN

AKSEL LASSEN: Vælgere på Vandring. Nordiske Valg 1947–66. Skrifter udgivet af Jysk Selskab for Historie, nr. 18. Universitetsforlaget i Aarhus, 1967. 210 s. 34,40 kr.

Aksel Lassens »Vælgere på Vandring« kan med vidt forskellige resultater bedømmes ud fra to sæt kriterier: Set som et eksempel på moderne samfundsvidenskab – eller videnskab i det hele taget – er bogen uantagelig. Bedømt som en politisk iagttagers mere eller mindre velbegrundede gætterier om valgenes forskydninger er den mange steder ganske interessant og idegivende. Alt afhænger af, hvilket plan bogen placeres på.

»Vælgere på Vandring« spænder vidt. Således analyseres de nordiske parlamentsvalg i efterkrigstiden med henblik på forskydningerne mellem partierne, og man føres ind i en debat om årsagerne til den geografiske udjævning i partiernes styrke, om forholdet mellem danske kommunal- og folketingsvalg og om de unges stemmeafgivning. De forskellige essays holdes imidlertid sammen af en fælles grundtendens: Med få undtagelser pointeres overalt, at denne eller hin forskydning i partiernes stemmetal og i styrkeforholdet mellem de politiske hovedblokke – »arbejderpartierne« og »deres borgerlige alternativer« – ikke skyldes skift fra den ene lejr til den anden. Andre faktorer er på spil.